

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 1Stk/6/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1014201265
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Fečík
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:1014201265.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v kasačnom senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Fečíka (sudca spravodajca) a členiek senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD., LL.M. a JUDr. Kataríny Cangárovej, PhD., LL.M. v právnej veci žalobcu: POHOTOVOSŤ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený: WERNER & Co s.r.o. advokátska kancelária, so sídlom Žltá 2/F, Bratislava, IČO: 36 869 643, proti žalovanému (sťažovateľovi): Slovenská obchodná inšpekcia, Ústredný inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave, so sídlom Prievozská 32, Bratislava, IČO: 17 331 927, v konaní o správnej žalobe vo veci správneho trestania na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. SK/0397/99/2014 z 6.6.2014, konajúc o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Správneho súdu v Bratislave č.k. BA-5S/9/2020-239 z 11.1.2024, takto

rozhodol:

I. Kasačná sťažnosť sa zamietá .

II. Žalobcovi sa priznáva voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.

Administratívne konanie

1. Slovenská obchodná inšpekcia, Inšpektorát Slovenskej obchodnej inšpekcie so sídlom v Bratislave pre Bratislavský kraj, ako prvostupňový správny orgán, rozhodnutím č. U/0407/01/2013 z 22.4.2014 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) uložil žalobcovi podľa § 23 ods. 2 písm. b), ba) bod 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 129/2010 Z.z.“) pokutu vo výške 10 000 eur pre porušenie povinností veriteľa, konkrétne v povinnosti uviesť v zmluve o spotrebiteľskom úvere všetky zákonom stanovené náležitosti, keď ako účastník konania v pozícii veriteľa uzatvoril so spotrebiteľom p. S. z F. Zmluvu o úvere č. 601500274 dňa 20.9.2012 a so spotrebiteľkou p. M.. zo P. Zmluvu o úvere č. 106400037 dňa 8.10.2012, ktorých predmetom bolo poskytnutie úveru na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania a tieto neobsahovali zákonom stanovené náležitosti:

- termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru,
- úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru,
- ročnú percentuálnu mieru nákladov,
- úrokovú sadzbu, ktorá sa použije v prípade omeškania spotrebiteľa s platením splátok,
- právo na splatenie spotrebiteľského úveru pred lehotou splatnosti,
- právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere, lehotu, počas ktorej možno toto právo uplatniť a ďalšie podmienky jeho vykonania vrátane informácie o povinnosti spotrebiteľa zaplatiť čerpanú istinu a

príslušný úrok podľa § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z., ako aj o výške úroku za deň alebo o spôsobe jeho výpočtu,

- priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok, čím bol porušený § 9 ods. 2 písm. f), i), j), o), t), w) a y) zákona č. 129/2010 Z.z.

2. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím č. SK/0397/99/2014 z 6.6.2014 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) tak, že ho zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.

II.

Doterajší priebeh správneho súdneho konania

3. Žalobca sa žalobou podľa 2. hlavy 5. časti Občianskeho súdneho poriadku, doručenu 30.7.2014 Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného, resp. alternatívne jeho zmeny v časti výšky uloženej pokuty na 1000 eur.

4. Krajský súd rozsudkom č. k. 1S 157/2014-44 z 11.6.2015 rozhodnutie žalovaného v časti uloženej pokuty zmenil tak, že sa žalobcovi uložil pokuta vo výške 2000 eur.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade odvolania žalovaného uznesením sp. zn. 8Sžo/183/2015 z 25.5.2017 (ďalej aj „odvolacie uznesenie“) napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 1S 157/2014-44 z 11.6.2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom bola skutočnosť, že krajský súd zníženie pokuty náležite neodôvodnil, v dôsledku čoho sa stal jeho rozsudok nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, pričom predpokladom zníženia pokuty malo byť predchádzajúce vykonanie dokazovania zo strany krajského súdu.

6. Krajský súd následne rozsudkom č. k. 1S/157/2014-140 z 13.9.2018 zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím a to predovšetkým z dôvodu nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.

7. O kasačnej sťažnosti žalovaného rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 8Asan/1/2019 z 28.11.2019 (ďalej aj „kasačný rozsudok“) tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 1S/157/2014-140 z 13.9.2018 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky sa v odôvodnení stotožnil s námietkou žalovaného, že pokiaľ krajský súd vo svojom prvom rozhodnutí (rozsudok č. k. 1S 157/2014-44 z 11.6.2015) uplatnil moderáciu, nemohol následne rozhodnúť kasačným spôsobom v neprospech žalovaného, pričom poukázal v tomto smere na porušenie zásady reformatio in peius. Následne poukázal na skutočnosti, ktoré podľa jeho názoru vyvracajú názor krajského súdu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia žalovaného a záverom dal krajskému súdu do pozornosti zmenu právnej úpravy, ktorá mohla byť „dôvodom na proporcionálne zníženie uloženej sankcie“.

8. Podľa § 3 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 151/2022 Z.z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, začal s účinnosťou od 1.6.2023 vykonávať svoju činnosť Správny súd v Bratislave (ďalej len „správny súd“), na ktorý prešiel od 1.6.2023 výkon súdnictva v správnej agende z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Trnave a Krajského súdu v Nitre.

9. Správny súd rozsudkom č.k. BA-5S/9/2020-239 z 11.1.2024 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že žalobcovi priznal voči žalovanému úplnú náhradu trov konania a žalovanému nárok na náhradu trov kasačných konaní nepriznal.

10. Správny súd odôvodnil napadnutý rozsudok predovšetkým tým, že:

- poukázal na zmenu § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z., obsahujúceho osobitné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v znení účinnom dňa 6.6.2014, t. j. v deň vydania rozhodnutia žalovaného a ku dňu 11.1.2024, teda dňu rozhodovania správneho súdu, v zmysle ktorej dve náležitosti zo siedmich prestali mať povahu povinných osobitných náležitostí danej zmluvy,

- vzhľadom na novšiu pre žalobcu ako páchatel'a priaznivejšiu úpravu, ktorá sčasti „dekriminalizovala“ jeho deliktuálne správanie, muselo byť na túto skutočnosť prihliadnuté ex lege, pretože ide o rešpektovanie princípov správneho trestania a aplikácie inštitútu nepravej retroaktivity, ktorá je prípustná, ak je v prospech páchatel'a. Uvedené skutočnosti vyplývajú i z čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako i z príslušných medzinárodných dokumentov,

- vzhľadom na to, že došlo v dvoch prípadoch k „dekriminalizácii“ konania žalobcu, tak sa zmenil skutkový a právny stav, z ktorého vychádzali správne orgány v čase svojho rozhodovania. Správny súd preto nemohol zasiahnuť do skutkovej vety tak, že by ju individualizoval za žalovaného, tak že by zrušil časť skutkovej vety bez toho, aby zrušil napadnuté rozhodnutie v zostávajúcej časti, a preto rozhodol tak, že zrušil celé rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie. K možnej moderácii uloženej sankcie uviedol, že hoci bol viazaný právnym názorom kasačného súdu, dospel k záveru, že nevzhladol také dôvody, ktoré by odôvodňovali zníženie uloženej sankcie postupom podľa § 198 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“),

- zaviazal žalovaného nanovo sa vysporiadať s novou právnou úpravou s tým, že ak dôjde k uloženiu pokuty, musí byť táto skutočnosť ako aj výška pokuty náležite odôvodnená.

III.

Kasačná sťažnosť a vyjadrenie k nej

11. Proti rozsudku správneho súdu č.k. BA-5S/9/2020-239 z 11.1.2024 podal kasačnú sťažnosť žalovaný (ďalej aj „sťažovateľ“) a to z dôvodov, že správny súd pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP]), rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 440 ods. 1 písm. g) SSP]) a nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v kasačnom rozsudku [§ 440 ods. 1 písm. i) SSP]).

12. Porušenie práva na spravodlivý súdny proces videl sťažovateľ v tom, že správny súd pri aplikácii zásady použitia neskoršej, pre páchatel'a priaznivejšej právnej úpravy (ďalej len „zásada použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy“), opomenul na znenie § 196 SSP, v zmysle ktorého, ak správny súd mimo žalobných bodov zistí, že sú dané vady uvedené v § 195 SSP, oznámi to bezodkladne účastníkom konania a vyzve ich, aby sa k nim v určenej lehote vyjadrili. Žalovaný sa o aplikácii uvedenej zásady zo strany správneho súdu dozvedel až z napadnutého rozsudku a nemal tak relevantnú možnosť sa k uplatneniu predmetnej zásady vyjadriť.

13. Nesprávny právne posúdenie veci spojil sťažovateľ s nasledovnými sťažnostnými bodmi:

- správny súd k uplatneniu zásady použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy dospel na základe analýzy znenia § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. účinného ku dňu 6.6.2014 a účinného ku dňu 11.1.2024. Vzhľadom na zásadu použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy nie je ale zrejmé, prečo sa správny súd z hľadiska východiskového znenia nezaoberal právnou úpravou účinnou v čase spáchania skutku, ale za relevantnú považoval právnou úpravu účinnú v čase vydania rozhodnutia žalovaného,

- správny súd považuje za najpriaznivejšiu úpravu pre žalobcu tú, ktorá bola účinná v deň vyhlásenia napadnutého rozsudku, pričom ako jediné kvalifikačné kritérium vyhodnotil znenie § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. Uvedený záver je nesprávny, pretože pri aplikácii zásady použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy nie je možné len selektívne vybrať jedno ustanovenie zákona, ale je potrebné porovnať súhrnne celú relevantnú právnou úpravu a na základe vyhodnotenia tejto úpravy ako celku posúdiť, či tá-ktorá úprava je pre páchatel'a priaznivejšia, a preto je nevyhnutné ju aplikovať. Podľa žalovaného je pritom neskoršia právna úprava pre žalobcu výrazne nepriaznivejšia z hľadiska posúdenia otázky preklúzie a predovšetkým maximálnej výšky pokuty, v dôsledku čoho nie je vylúčené, že pri aplikovaní správnej úvahy za existencie násobne vyšších trestných sadziieb na zostávajúce nedostatky týkajúce sa piatich chýbajúcich náležitostí zmluvy, bude žalobcovi uložená rovnaká, ak nie vyššia pokuta, ako v prvostupňovom rozhodnutí v spojení s rozhodnutím žalovaného,

- zásadu použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy tiež nemožno subsumovať pod § 195 písm. c) SSP, v zmysle ktorého správny súd nie je vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie. Pokiaľ by aj bol dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia, muselo by sa jednať o dôvod v zmysle § 195 písm. d) SSP, v zmysle ktorého správny súd nie je vo veciach správneho trestania

viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o dodržanie zásad ukladania trestov podľa Trestného zákona, ktoré je potrebné použiť aj na ukladanie sankcií v rámci správneho trestania,

- správny súd vo svojom rozsudku nevenoval žiadnu pozornosť v súvislosti s aplikáciou neskoršej právnej úpravy na posudzovaný prípad. Ďalej správny súd opomenul, že v prípade právnej úpravy z roku 2024 dozor a konanie v danej oblasti už nevykonáva Slovenská obchodná inšpekcia ale Národná banka Slovenska,

- napadnutý rozsudok nie je dostatočne odôvodnený, pretože správny súd nevyhodnotil všetky relevantné skutočnosti.

14. Podľa sťažovateľa správny súd nerešpektoval záväzný právny názor kasačného súdu vyjadrený v kasačnom rozsudku v tom zmysle, že ním bol správny súd pri aplikácii zásady použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy zaviazaný len na prípadnú moderáciu uloženej pokuty, avšak nie aj na zrušenie rozhodnutia žalovaného.

15. Žalobca sa vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti stotožnil so závermi napadnutého rozsudku a navrhol kasačnú sťažnosť zamietnuť. Uviedol, že:

- žalovanému vzhľadom na kasačný rozsudok a jeho viaceré podania muselo byť zrejmé, čo bude predmetom konania pred správnym súdom. Prípadné porušenie § 196 SSP preto nemohlo mať za následok porušenie práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces,

- správny súd konal v intenciách kasačného rozsudku, keď sa zaoberal zmenou právnej úpravy, pričom kasačný súd neformuloval jasný imperatív, ako konať a rozhodnúť,

- záver žalovaného o tom, že v ďalšom administratívnom konaní by mala rozhodovať vo veci Národná banka Slovenska ako nový orgán dohľadu opomína prechodné ustanovenie § 25f ods. 8 zákona č. 129/2010 Z. z.,

- zmenu právnej úpravy je potrebné vnímať „v globále“ a aj v kontexte viacerých zmien toho istého zákona. Zmena zákona bola však jednoznačne na prospech žalobcovi, keďže došlo k vypusteniu dvoch z tých obsahových náležitostí, za neuvedenie ktorých v zmluve uložil žalovaný žalobcovi pokutu.

VI.

Právny názor kasačného súdu

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj „kasačný senát“) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), žalovaným ako oprávnenou osobou (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, pričom dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

17. Predmetom konania pred kasačným súdom bolo rozhodnutie o podanej kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku správneho súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie žalovaného týkajúce sa uloženia pokuty s tým, že vec bola vrátená žalovanému na ďalšie konanie.

A. K porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces

18. Sťažovateľ spojil porušenie svojho práva na spravodlivý súdny proces s nerešpektovaním § 196 SSP zo strany správneho súdu, podľa ktorého „ak správny súd mimo žalobných bodov zistí, že sú dané vady uvedené v § 195, oznámi to bezodkladne účastníkom konania a vyzve ich, aby sa k nim v určenej lehote vyjadrili.“

19. Citované zákonné ustanovenie upravuje poučovaciu (manudukačnú) povinnosť správneho súdu, ak mimo žalobných bodov zistí, že možno zohľadniť vady trestania, resp. postup podľa § 195 SSP. Hlavným účelom tejto povinnosti a s ňou spojenej výzvy správneho súdu účastníkom konania je umožniť účastníkom konania vyjadriť sa a predísť tak vydaniu pre nich „prekvapivého“ rozhodnutia (porovnaj Baricová, J., Fečík, M., Števček, M., Filová, A. a kol. Správny súdny poriadok. Komentár. Bratislava : C. H. Beck, 2018, s. 1014). V súdnej veci však správny súd neprihliadol na zásadu použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy v zmysle § 195 písm. c) SSP v rámci vlastnej aktivity ale na základe záväzného právneho názoru obsiahnutého v bode 36 kasačného rozsudku. Z uvedeného ustanovenia tak muselo byť žalovanému bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že aplikácia zásady použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy vo vzťahu k relevantným ustanoveniam § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.

z. bude predmetom posudzovania a rozhodovania zo strany správneho súdu. Žalovaným namietaná nemožnosť sa vyjadriť bola preto spôsobená jeho pasivitou v konaní pred správnym súdom, pretože po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky správneho súdu žalovanému nič nebránilo, aby sa k možnému uplatneniu zásady použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy vyjadril. Inak povedané povinnosť postupu správneho súdu podľa § 196 SSP sa vzťahuje na prípad, kedy sám správny súd zvažuje zohľadnenie vady, resp. postupu podľa § 195 SSP a netýka sa prípadu, ak zohľadnenie vady, resp. postupu podľa § 195 SSP pre správny súd vyplýva z kasačného rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

20. Kasačný súd preto nezistil dôvodnosť kasačnej sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivý súdny proces.

B. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci

21. Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci bolo zo strany kasačného súdu z hľadiska procesnej logiky potrebné primárne zodpovedať na otázku, či správny súd náležite aplikoval zásadu použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy.

22. Zásada použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy (lex mitior) má svoje ústavné zakotvenie v čl. 50 ods. 6 ústavy, podľa ktorého sa „Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.“

23. V zákonnej rovine je zásada použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy vymedzená v § 2 ods. 1 Trestného zákona a na úrovni medzinárodného práva je daná zásada zakotvená v čl. 15 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a v čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), pričom ju možno odvodiť aj od čl. 7 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách (ďalej len „Dohovor“) (viď rozsudok veľkého senátu Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Scoppola proti Taliansku č. 10249/03 z 17.9.2009).

24. Vzhľadom na trestnoprávny charakter správnych sankcií (vrátane preskúmvanej pokuty) sa pritom zásada použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy jednoznačne aplikuje aj na správne trestanie. Zdanlivé pnutie medzi § 135 a § 454 SSP, v zmysle ktorých je pre správny súd ako i kasačný súd vo veciach správneho trestania rozhodujúcim stav v čase vyhlásenia alebo vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy, a uplatnením zásady použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy, bolo potrebné judikátorne vyriešiť v prospech aplikácie danej zásady. Vo vzťahu ku konaniu pred správnym súdom bol rozhodným v tomto smere rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Asan/2/2019 z 5.11.2019, publikovaný v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 20/2021, a vo vzťahu ku kasačnému konaniu aktuálny rozsudok (veľkej komory) Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-544/23 BAJI Trans z 1.8.2025.

25. Zásada použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy sa vzťahuje na posudzovanie tak trestnosti činu ako i ukladaní trestu. Hoci zákon v § 195 písm. d) SSP explicitne neodkazuje aj na posudzovanie trestnosti činu, je potrebné odkaz na zásady ukladaní trestov vnímať extenzívne v tom zmysle, že je v ňom obsiahnuté aj posudzovanie trestnosti činu v podobe trestnosti správnych deliktov v širšom zmysle, ktorými sa s odkazom na § 194 SSP rozumejú priestupky, (iné) správne delikty a sankcie za iné podobné protiprávne konania (ďalej len „správny delikt“). Pokiaľ správny súd v napadnutom rozsudku v tomto smere poukázal na aplikáciu zásad trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie, bol síce jeho odkaz formálne nesprávny, avšak bez možného dopadu na zákonnosť napadnutého rozsudku. Posúdenie fundamentálnej otázky a to výhodnosti tej ktorej právnej úpravy pre žalobcu totiž nebolo zo strany správneho súdu nesprávne. Pri porovnávaní trestnosti činu je potrebné porovnávať starší a novší zákon ako celok a nie je možné časť ustanovení aplikovať podľa skoršieho a časť podľa neskoršieho zákona. Pritom sa môže stať, že niektoré ustanovenia novšieho zákona môžu byť priaznivejšie a niektoré naopak menej priaznivé. Posudzovanie, či ide o priaznivejšiu úpravu, tak bude nakoniec vždy závislé od skutkových a právnych okolností konkrétnej veci.

26. V súdnej veci vyhodnotil správny súd právnú úpravu účinnú ku dňu jeho rozhodovania za priaznivejšiu pre žalobcu z dôvodu, že v zákone č. 129/2010 Z. z. došlo k redukcii výpočtu osobitných povinných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere pôvodne uvedených v § 9 ods. 2 písm. f) a y) daného zákona v znení účinnom do 6.6.2014. Konkrétne sa jednalo o termín konečnej splatnosti

spotrebiteľského úveru [§ 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom dňa 6.6.2014] a priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. za príslušný kalendárny štvrtrok [§ 9 ods. 2 písm. y) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom dňa 6.6.2014].

27. Povinnosti ustanovené v § 9 ods. 2 písm. f) a y) zákona č. 129/2010 Z.z. boli súčasťou skutkovej podstaty správneho deliktu upraveného v § 23 ods. 2 písm. b), ba) bod 4 zákona č. 129/2010 Z.z., v znení účinnom dňa 6.6.2014, za ktorý bola žalobcovi uložená pokuta.

28. Vo vzťahu k námietke žalovaného, že správny súd formálne porovnával právnu úpravu ku dňu 6.6.2014, hoci mal zohľadňovať právnu úpravu ku dňu spáchania skutku (20.9.2012 a 8.10.2012), kasačný súd uvádza, že sa v relevantnom rozsahu § 9 ods. 2 jednalo o totožnú právnu úpravu danú zákonom č. 129/2010 Z. z. v znení zákona č. 106/2014 Z. z. účinnú do 31.3.2015. Pokiaľ správny súd používal formuláciu o aplikácii právnej úpravy účinnej ku dňu 6.6.2014, teda ku dňu vydania rozhodnutia žalovaného, zjavne tým poukazoval na znenie § 135 SSP, v zmysle ktorého je na rozhodnutie správneho súdu o správnej žalobe vo veci správneho trestania rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy. Je preto zrejme, že správny súd v namietanom rozsahu nepochybil.

29. Pokiaľ žalovaný namietal, že správny súd nezobral do úvahy možnosť uloženia vyššej pokuty podľa právnej úpravy účinnej dňa 11.1.2024, tak jeho záver bol nesprávny. Z porovnania právnych úprav síce vyplýva, že za správny delikt podľa § 23 ods. 2 písm. b), ba) bod 4 zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom dňa 6.6.2014, ktorého sa mal dopustiť žalobca, bolo možné uložiť pokutu až do výšky 70 000 eur a pri opakovanom alebo závažnom nedostatku až do výšky 140 000 eur, zatiaľ čo podľa právnej úpravy účinnej dňa 11.1.2024 bolo možné za ekvivalentný správny delikt podľa § 23 ods. 2 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z., uložiť pokutu do 150 000 eur a pri opakovanom nedostatku alebo závažnom nedostatku až do 500 000 eur, avšak žalovaný opomenul na dané porovnanie aplikovať v zmysle § 195 písm. c) SSP základnú zásadu trestného konania spočívajúcu v zákaze reformatio in peius.

30. Zákaz reformatio in peius (sudcovi, ktorý prejednáva odvolanie, nie je dovolené zmeniť rozsudok k horšiemu - reformatio in peius iudiciappellato non licet“) (porov. Digesta 49, 1, 1, pr. Ulpianus), je zásadou rímskoprávnej tradície, ktorá je ako základná zásada trestného procesu zakotvená aj v slovenskom právnom poriadku. Zákaz reformatio in peius predstavuje garanciu slobody využitia opravného prostriedku a teda i práva na obhajobu. Podstatou tejto zásady je zaručiť subjektu možnosť napadnúť rozhodnutie opravným prostriedkom bez obáv a rizika, že sa jeho situácia zhorší. Samozrejme, že v trestnom procese je uplatnenie tejto zásady výslovne normatívne zakotvené a spája sa s podaním opravného prostriedku a to riadneho i mimoriadneho jednak zo strany obvineného, resp. obžalovaného či odsúdeného alebo v ich prospech.

31. V zmysle § 195 písm. c) a § 453 ods. 2 SSP súdy správneho súdnictva nie sú vo veciach správneho trestania viazané rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie. Inak povedané aj na správne trestanie sa majú aplikovať tie zásady trestného konania, ktorých použitie je potrebné. Podľa názoru kasačného súdu predstavuje zákaz reformatio in peius takú zásadu trestného konania, ktorú je potrebné vo všeobecnosti vziať aj na správne trestanie, ak s prihliadnutím na osobitné okolnosti týkajúce sa príslušnej administratívnej normatívnej úpravy nie je takáto aplikácia vo verejnom záujme vylúčená (porovnaj rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Stk/2/2023 z 29.5.2025).

32. Správna žaloba vo veciach správneho trestania nie je síce „klasickým“ opravným prostriedkom, ale materiálne ako prostriedok ochrany subjektívnych práv takýto charakter jednoznačne má. To znamená, že i keď formálne zákon v § 191 ods. 6 SSP a § 469 SSP upravuje len viazanosť právnym názorom správneho a kasačného súdu, je potrebné s touto viazanosťou spojiť aj uplatnenie zákazu reformatio in peius v ďalšom priebehu administratívneho konania vo veci správneho trestania. Inak povedané žalobca, na podklade ktorého správnej žaloby vo veci správneho trestania došlo k zrušeniu rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorým bola žalobcovi uložená v administratívnom konaní správna sankcia, nemôže byť v priebehu ďalšieho administratívneho konania postihnutý prísnejšie, než tomu bolo v skoršom (zrušenom) rozhodnutí. Uvedené pritom platí bez ohľadu na to, či k zrušeniu rozhodnutia žalovaného došlo zo strany správneho súdu (§ 191 SSP) alebo kasačného súdu (§ 462 ods. 2 SSP).

33. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že v súdnej veci neidentifikoval žiadnu osobitnú okolnosť, ktorá by pri zohľadnení s ňou spojeného verejného záujmu mala brániť aplikácií zákazu reformatio in peius.

34. Na základe vyššie uvedeného je preto zrejmé, že žalobcovi v ďalšom priebehu administratívneho konania nebude môcť byť uložená prísnejšia sankcia, teda pokuta vyššia než 10 000 eur. Okolnosť, že právna úprava daná znením § 23 ods. 2 písm. b) zákona č. 129/2010 Z.z. účinným ku dňu 11.1.2024 umožňuje uložiť vyššie pokuty, než právna úprava účinná ku dňu 6.6.2014, preto sama o sebe nebola spôsobilá spochybniť záver správneho súdu o priaznivejšej povahe novej právnej úpravy.

35. Rovnaký záver bolo potrebné zaujať aj k námietke žalovaného týkajúcej sa zmeny prekluzívnych lehôt. Kasačný súd predovšetkým poukazuje na to, že žalovaný svoju argumentáciu v tomto smere vo vzťahu k okolnostiam súdnej veci bližšie nerozviadol a súčasne akcentuje, že k uplynutiu pôvodnej dvojiročnej subjektívnej a trojiročnej objektívnej lehoty na uloženie pokuty v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom ku dňu 6.6.2014 nedošlo, keďže s odkazom na § 71 ods. 1 SSP, resp. § 246d Občianskeho súdneho poriadku tieto lehoty počas správneho súdneho prieskumu neplynú.

36. Pokiaľ žalovaný namietal, že sa správny súd nevysporiadal s otázkou prechodu právomoci zo žalovaného na Národnú banku Slovenska, tak kasačný súd potrebu riešenia tejto otázky v súdnej veci nezistil. Inštruktívnosť súdnych rozhodnutí totiž nemožno očakávať vo vzťahu k otázkam, ktoré neboli predmetom posudzovania zo strany súdu na podklade argumentácie účastníkov konania, resp. nie sú pre posúdenie veci rozhodné.

37. Kasačný súd tiež nezistil, že by správny súd napadnutý rozsudok náležite neodôvodnil. Podľa názoru kasačného súdu sa správny súd akceptovateľným spôsobom vysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami a preto napadnutý rozsudok nemožno považovať za nepreskúmateľný. Odôvodnenie napadnutého rozsudku zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ s právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozsudku nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, neznamená, že správny súd vec nesprávne právne posúdil. Žalobca totiž nemá nárok na to, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami (napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/2004 z 31.8.2004).

38. Kasačný súd preto nezistil dôvodnosť kasačnej sťažnosti vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci správnym súdom.

C. K nerešpektovaniu záväzného názoru kasačného súdu

39. Pokiaľ žalovaný namietal nerešpektovanie záväzného názoru kasačného súdu z kasačného rozsudku spočívajúce v tom, že správny súd bol pri aplikácii zásady použitia neskoršej priaznivejšej právnej úpravy zviazaný len na prípadnú moderáciu uloženej pokuty avšak nie aj na zrušenie rozhodnutia žalovaného, je potrebné toto tvrdenie korigovať. Nemožnosť zrušenia rozhodnutia žalovaného v dôsledku predchádzajúcej jeho moderácie krajským súdom totiž Najvyšší súd Slovenskej republiky v kasačnom rozsudku spojil s aplikáciou zákazu reformatio in peius (viď body 22, 23, 25 a 26 kasačného rozsudku). Jedná sa však o ojedinelý právny názor nemajúci oporu v doterajšom judikatórnom ako aj doktrínalnom vnímaní zákazu reformatio in peius (viď napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 505/2015 z 13.1.2016 alebo Šámal, P. a kolektív. Trestní řád. Komentář. II. díl. 5. vydání. Praha: C. H. Beck 2005, s. 1959). Táto zásada sa totiž výlučne vzťahuje na osobu, voči ktorej sa vyvodzuje v trestnom alebo administratívnom konaní trestnoprávna zodpovednosť za trestný čin alebo administratívna zodpovednosť za správny delikt. Logicky túto zásadu nemožno aplikovať v rámci správneho súdneho konania na žalovaný orgán verejnej správy. Ten je síce rovnako ako žalobca účastníkom správneho súdneho konania, avšak rozhodovaním správneho a ani kasačného súdu vo veci samej nemôže byť dotknutý na svojich subjektívnych právach. Nakoniec obdobne je tomu aj v trestnom konaní, kedy uplatňovanie zákazu reformatio in peius nedopadá na opravné prostriedky podané prokurátorom.

40. Na podklade uvedeného preto kasačný súd dospel k záveru, že v materiálnej rovine nedošlo k porušeniu zákona zo strany správneho súdu tak, ako to vyžaduje uvádzacia veta § 440 ods. 1 SSP a teda ani naplneniu dôvodu kasačnej sťažnosti spočívajúcom v nerešpektovaní záväzného názoru kasačného súdu.

41. Pre úplnosť kasačný senát uvádza, že mu nevznikla povinnosť predložiť vec na rozhodnutie veľkému senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v zmysle § 22 písm. a) SSP a to z dvoch dôvodov:

- kasačný senát totiž rozhodoval v tej istej veci, v akej bol predtým vydaný kasačný rozsudok. V zásade pritom platí právo kasačného senátu pri opakovanom rozhodovaní korigovať svoj predchádzajúci právny názor. Túto skutočnosť zabezpečuje aj „procesná notorieta“ v podobe rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, v zmysle ktorej tá istá vec sa mimo pridelenia náhodným výberom opätovne prideliť kasačnému senátu, ktorý vo veci samej naposledy konal alebo rozhodol (porovnaj napr. § 14 písm. E rozvrhu práce Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky na rok 2025). Samotná skutočnosť, že kasačný rozsudok vydal Najvyšší súd Slovenskej republiky a teraz vo veci rozhodoval kasačný senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky bola „len“ následkom konštituovania Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky,
- právny záver vyjadrený v kasačnom rozsudku bol ojedinelý, nemajúci oporu v doterajšej judikatúre kasačného súdu (napr. rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Stk/2/2023 z 29.5.2025).

V.

Záver

42. Na základe vyššie uvedeného dospel kasačný súd k záveru, že neboli naplnené dôvody kasačnej sťažnosti sťažovateľa v zmysle § 440 ods. 1 písm. f), g) a i) SSP. Kasačný súd preto kasačnú sťažnosť žalovaného ako sťažovateľa podľa § 461 SSP zamietol ako nedôvodnú.

43. Relevantné závery kasačného súdu možno zhrnúť nasledovne:

- povinnosť postupu správneho súdu podľa § 196 SSP sa netýka prípadu, keď zohľadnenie vady trestania, resp. postupu podľa § 195 SSP vyplýva pre správny súd z kasačného rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky,
- ustanovenie § 195 písm. d) SSP odkazujúce na primerané uplatnenie zásad ukladania trestov je potrebné vnímať extenzívne v tom zmysle, že je v ňom obsiahnuté aj posudzovanie trestnosti činu, čo prenesene znamená aj posudzovanie trestnosti správnych deliktov v širšom zmysle vymedzených v 194 SSP,
- i keď § 191 ods. 6 SSP a § 469 SSP formálne upravujú len viazanosť právnym názorom správneho a kasačného súdu, je potrebné s touto viazanosťou spojiť aj uplatnenie zákazu reformatio in peius v ďalšom priebehu administratívneho konania vo veci správneho trestania. Uvedené pritom platí bez ohľadu na to, či k zrušeniu rozhodnutia žalovaného došlo zo strany správneho súdu (§ 191 SSP) alebo kasačného súdu (§ 462 ods. 2 SSP),
- zákaz reformatio in peius sa výlučne vzťahuje na osobu, voči ktorej sa vyvodzuje v trestnom alebo administratívnom konaní trestnoprávna zodpovednosť za trestný čin alebo administratívna zodpovednosť za správny delikt. Túto zásadu preto nemožno aplikovať v rámci správneho súdneho konania na žalovaný orgán verejnej správy.

44. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že v kasačnom konaní úspešnému žalobcovi priznal úplnú náhradu účelne vynaložených trov kasačného konania voči žalovanému (v kasačnom konaní neúspešnému sťažovateľovi). O výške náhrady trov rozhodne správny súd samostatným uznesením.

45. Toto rozhodnutie prijal kasačný senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

1. Povinnosť postupu správneho súdu podľa § 196 SSP sa netýka prípadu, keď zohľadnenie vady trestania, resp. postupu podľa § 195 SSP vyplýva pre správny súd z kasačného rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky,

2. Ustanovenie § 195 písm. d) SSP odkazujúce na primerané uplatnenie zásad ukladania trestov je potrebné vnímať extenzívne v tom zmysle, že je v ňom obsiahnuté aj posudzovanie trestnosti činu, čo

prenesene znamená posudzovanie trestnosti správnych deliktov v širšom zmysle vymedzených v 194 SSP,

3. I keď § 191 ods. 6 SSP a § 469 SSP formálne upravujú len viazanosť právnym názorom správneho a kasačného súdu, je potrebné s touto viazanosťou spojiť aj uplatnenie zákazu reformatio in peius v ďalšom priebehu administratívneho konania vo veci správneho trestania. Uvedené pritom platí bez ohľadu na to, či k zrušeniu rozhodnutia žalovaného došlo zo strany správneho súdu (§ 191 SSP) alebo kasačného súdu (§ 462 ods. 2 SSP),

4. Zákaz reformatio in peius sa výlučne vzťahuje na osobu, voči ktorej sa vyvodzuje v trestnom alebo administratívnom konaní trestnoprávna zodpovednosť za trestný čin alebo administratívna zodpovednosť za správny delikt. Túto zásadu preto nemožno aplikovať v rámci správneho súdneho konania na žalovaný orgán verejnej správy.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.